

Dėl Nacionalinio veiksmų plano prieš rasizmą Airijoje Viešoji konsultacija 2021

Įvadas

Komitetas prieš rasizmą ir tarpinė ataskaita

Nacionalinis komitetas prieš rasizmą (National Anti-Racism Committee) yra nepriklausomas 2020 m. vyriausybės įsteigtas komitetas, kurio tikslas sudaryti Nacionalinį veiksmų planą prieš rasizmą Airijoje. Mūsų narystę ir išsamias technines užduotis rasite čia.

Vadovaudamiesi mūsų techninėmis užduotimis, 2020 m. lapkričio mėn. pateikėme savo **tarpinę ataskaitą** Vaikų, lygybės, neįgalumo, integracijos ir jaunimo ministrui (Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth). Ataskaitoje išdėstytos mūsų pirminės idėjos ir planai, kaip plėtoti Nacionalinį veiksmų planą prieš rasizmą. Tarpinę ataskaitą rasite čia.

Svarbi mūsų darbo dalis yra konsultacijos su suinteresuotųjų asmenų organizacijomis ir visuomenės nariais. Ši konsultacija suteikia kiekvienam galimybę išreikšti savo nuomonę, kaip efektyviau šiandienos Airijoje galėtume išspręsti rasizmo su visomis jo apraiškų formomis klausimą.

Mes paruošėme šį konsultacinį dokumentą, norėdami paaiškinti apie ką yra šios konsultacijos bei akcentuoti tam tikras sritis, apie kurias Jūsų nuomonė ir pasiūlymai yra ypač laukiami.

**Jūsų nuomonė svarbi mums sukurti efektyvioms priemonėms
kaip kovoti su rasizmu Airijoje.**

Kas yra rasizmas?

Savo tarpinėje ataskaitoje pateikiame šį rasizmo supratimą, kuriuo vadovaujamės savo darbe:

[rasizmas yra]...*įtakos dinamika, aptinkama šiuose struktūriniuose ir instituciniuose susitarimuose, praktikoje, nuostatose ir kultūrinėse normose, kurios tikslas išstumti arba diskriminuoti pavienius asmenis arba jų grupes pagal jų tapatybę, kaip aprašoma Tarptautinės konvencijos dėl rasinės diskriminacijos eliminavimo (ICERD) 1 str., kuriame sakoma:*

„...terminas „rasinė diskriminacija“ reiškia bet kokio tipo išskyrimą, išstūmimą, apribojimą arba dominavimą, atsižvelgiant į žmogaus rasę, odos spalvą, kilmę, nacionalinį arba etninį paveldą, siekiant tikslo arba rezultato sumenkinti arba pakenkti pripažinimui, pasinaudojimui teisėmis arba jų įgyvendinimui vadovaujantis lygiateisiškumo principu, žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis politiniame, ekonominiame, socialiniame, kultūriniame arba kitokios srities visuomeniniame gyvenime.“¹

¹ Komiteto prieš rasizmą tarpinė ataskaita, 2020, 3.

Mes pripažįstame sąveikinio požiūrio buvimą tarp rasizmo ir kitų engimo formų, atsižvelgiant į lytį, seksualinę orientaciją, lyties tapatybę, neįgalumą ir socialines ekonomines aplinkybes - ir kad moterys, vaikai ir vyrai skirtingai patiria rasizmo mastą.

Mūsų puoselėjamas supratimas yra vienareikšmiškas, pagrįstas tarptautinėmis teisinėmis koncepcijomis ir prievolėmis, o taip pat ES ir Airijos įstatymais.

Rasizmas yra sisteminė problema, kuri pasireiškia daugelyje visuomenės sričių ir veikia žmogaus gyvenimą daugeliu aspektų. Rasizmas įsiterpia į struktūras; atsispindi ir pasireiškia institucijose, praktikoje, nuostatose ir kultūrinėse normose; ir tokiu būdu jo poveikis išauga į pavienių asmenų ar jų grupių išstūmimą arba diskriminaciją pagal jų rasę arba etninę kilmę (įskaitant klajoklių bendruomenės tautybę ir narystę).

Rasizmas Airijoje - tai realybė. Kovai su juo mums reikalingas išsamus ir rezultatyvus nacionalinis veiksmų planas.

Rasizmas Airijoje - tai realybė. Anot tęstinių ir gerai dokumentuotų įrodymų, rasizmas pasireiškia kiekviename visuomenės lygmenyje bei jį patiria įvairios žmonių grupės. Rasizmas taip pat pasireiškė per COVID pandemiją - kiek tai susiję su migrantų ir kitų grupių, tapusių rasinės diskriminacijos taikiniais, išskyrimu.

Pripažindami per pastaruosius metus sukauptų įrodymų gausą, mes pritariame, kad veiksmo būtina imtis jau dabar. Kadangi ankstesnis Nacionalinis veiksmų planas prieš rasizmą baigė galioti 2008 m., pilietinės visuomeninės organizacijos ieškojo atnaujintos nacionalinės sutelkties, rekomendacijos, kuri taip pat buvo akcentuota per paskutinę Airijos peržiūrą, kurią 2019 m. vykdė JT komitetas dėl rasinės diskriminacijos eliminavimo (CERD). Airijos žmogaus teisių ir lygybės komisija (Irish Human Rights and Equality Commission) taip pat kvietė prisijungti prie naujo veiksmų plano vystymo. Šiuo metu rasinė diskriminacija Airijoje draudžiama įstatymų numatyta tvarka, o rasistinės neapykantos kurstytas taip pat yra nelegalu. Visi Airijos valstybiniai organai savo darbo mastu yra įsipareigoję imtis aktyvių veiksmų diskriminacijai eliminuoti (įskaitant ir rasės pagrindu). Etninių mažumų lygybės ir įtraukties skatinimas yra daugelio valstybinių ir viešųjų politikų strategijos skirtasis tikslas. Priemonės kovai su rasizmu yra įtrauktos į Migracijos integracijos strategiją ir Nacionalinę klajoklių ir romų įtraukties strategiją. Keletas šiuo metu įgyvendinamų reformų bus svarbios stiprinant žmonių teisinę apsaugą nuo rasizmo. Šios reformos apima siūlomus baudžiamosios atsakomybės už neapykantos kurstyjamą įstatymus ir internetinės žiniasklaidos reglamentą. Tokios kaip šios reformos perduoda stiprų signalą, kad Airijos bendruomenė netoleruos bet kokios formos tautinių mažumų rasizmo.

Tačiau, rasizmas ir rasinė diskriminacija, nepaisant teisinių draudimų, Airijoje vis dėlto egzistuoja. Dabartinių nuostatų ir politinių iniciatyvų nepakanka, todėl įstatymuose yra likę spragų. Nacionalinis veiksmų planas apibrėš, kaip išdėstyti esamas priemones ir teisės aktus platesnio masto konkrečių veiksmų struktūroje, siekiant sustiprinti jų veiksmingumą. Čia taip pat bus pristatyti nauji veiksmai ir iniciatyvos, kaip tvarkytis su esamais ir kylančiais rūpesčiais. Vystydami šiuos naujus veiksmus ir iniciatyvas, mes atsižvelgsime į faktą, kad rasizmas kertasi su kitokio pobūdžio neligybe ir diskriminacija, pavyzdžiui, dėl lyties arba neįgalumo.

Kovai su rasizmu svarbu turėti kokybiškos informacijos apie lygybę

Etninės lygybės stebėseną yra pagrindinis įrankis rasinės diskriminacijos dominavimui ir jo poveikiui žmonių gyvenimui demaskuoti. Esmė tame, kad reikia vystyti efektyvias atsakomąsias priemones. Tarptautinių žmogaus teisių peržiūrose Airija nuolat buvo raginama įgyvendinti nuoseklų išsklaidytų etninių duomenų rinkimo, kurį vykdo viešųjų paslaugų teikėjai ir kiti, traktuotę. Mūsų tarpinėje ataskaitoje šis raginimas laikomas prioritetine rekomendacija. Nacionalinis veiksmų planas toliau išryškins duomenų rinkimo ir naudojimo spragas bei apsvaistys, kokie pokyčiai padėtų mums geriau panaudoti duomenis kovai prieš rasizmą.

Dėl Nacionalinio veiksmų plano prieš rasizmą Airijoje

Svarbu, kad Planas įsišaknytų į žmogaus teisių vertybinę prievolę, demokratiją ir teisės viršenybę. Šios vertybės privalo charakterizuoti traktuotę ir informuoti Airijos visuomenę apie veiksmus, kaip kovoti prieš rasizmą.

Kaip minima tarpinėje ataskaitoje, savo darbe mes vadovaujamės geriausia Nacionalinio veiksmų plano prieš rasizmą struktūros ir turinio praktika, kaip išdėstyta [Praktiniame vadove dėl Nacionalinio veiksmų plano prieš rasinę diskriminaciją](#) sudarymo, kurį išleido Jungtinių Tautų žmogaus teisių vyriausias komisariatas.

Mūsų darbas taip pat pagrįstas [ES Veiksmų planu prieš rasizmą \(2020-25\)](#), kuris pats savaime atspindi JT gaires.

Vadovaudamiesi JT gairėmis, mes ketiname sudaryti Nacionalinį veiksmų prieš rasizmą planą, kuris yra:

- *Pagrįstas žmogaus teisių standartais*
- *Išsamus savo aprėptimi*
- *Nacionalinis įsipareigojimas*
- *Orientuotas į veiksmą*
- *Viešasis dokumentas*
- *Tęstinis procesas*
- *Tarptautinės svarbos įtrauktis.*²

Šiame etape norėtume sužinoti Jūsų nuomonę

Remiantis mūsų supratimu apie rasizmą ir tarpinėje ataskaitoje išdėstytais nerimą keliančiomis sritimis, o taip pat šios konsultacijos įnašu, į Nacionalinį veiksmų planą bus įtraukti veiksmai, adresuoti visiems vyriausybės departamentams ir tarnyboms, valdžios organams, institucijoms ir organizacijoms - tiek viešajame, tiek privačiame ir savanorystės sektoriuose - kurių kompetencija arba atsakomybė siejama su rasizmo problema, arba kurių įsitraukimas yra esminis. Nacionalinis

² Nacionalinio veiksmų plano prieš rasinę diskriminaciją sudarymas: Praktinis vadovas, UN OHCR 2014, 3.

veiksmų planas, tiek tradicine, tiek naujoviška forma, taip pat susitelks ties žiniasklaida. Jame atsispindės veiksmai, kaip skatinti visų Airijoje gyvenančių žmonių teises ir lygybę.

Kaip pagalbą sau, organizuojant konsultaciją, mes pasiūlėme kai kurias temas, kurios atspindi mūsų tarpinėje ataskaitoje nustatytas problemas. Norime Jus užtikrinti, kad mes neatrinkome šių temų, nes, mūsų nuomone, tai yra tik pavienės sritis, kur pasireiškia rasizmas, arba tai yra tik pavienės temos, kurias reikėtų nagrinėti Nacionaliniame veiksmų plane. Šios temos pateikiamos tik diskusijos imitavimui ir padėti mums organizuoti šią konsultaciją. Mes taip pat nekantraujame išgirsti Jūsų nuomonę visais kitais klausimais, kuriuos, mūsų manymu, reikėtų apžvelgti sudarant planą.

Apie kiekvieną temą mes uždavėme keletą klausimų, kaip pagalbą diskusijos imitavimui. Toliau pateikiami klausimai gali būti naudingi Jūsų įnašo į konsultaciją struktūralizmui. Tačiau galite drąsiai išsakyti savo nuomonę šiais aspektais ir neatsižvelgdami į klausimus ir / arba išreikšti savo požiūrį kitais šiame dokumente nepaminėtais klausimais. Mes pripažįstame, kad šios temos dažnai persipina.

- 1 Tema: Prieiga prie teisėsaugos**
- 2 Tema: Visos žiniasklaidos ir komunikacijos priemonės, įskaitant naujas technologijas**
- 3 Tema: Užimtumas, išsilavinimas, sveikata ir būstas**
- 4 Tema: Įtrauktis ir dalyvavimas**

1. Prieiga prie teisėsaugos

Ši tema nagrinėja diskriminacijos apraiškas kreipiantis į teisėsaugos institucijas, įskaitant ieškinių pateikimo mechanizmų problemas, informacijos nuspėjamumą ir teisės gynybos būdus.

- Kokios pagalbos turėtų sulaukti rasizmo aukos?
- Kokie veiksmai būtų efektyvūs kliūtims rasizmo aukoms kreipiantis į teisėsaugą pašalinti?
- Kokius veiksmus reikėtų įgyvendinti diskriminacijai iš teisėsaugos pusės atremti?
- Ar manote, kad baudžiamojo teisingumo sistemoje rasizmas turi poveikio suimtiesiems arba kaltinamiesiems, jei taip, kaip spręsti šią problemą?
- Ar manote, kad baudžiamojo teisingumo sistemoje rasizmas turi poveikio nuteistiesiems arba įkalintiems, jei taip, kaip spręsti šią problemą?
- Ar manote, kad rasizmas turi poveikio teisiniam nagrinėjimui ir teismams, jei taip, kokių veiksmų reikėtų imtis?
- Ar esama konkrečių problemų, susijusių su rasizmu ir lytimi bei teisėsaugos prieiga?

2. Visos žiniasklaidos ir komunikacijos priemonės, įskaitant naujas technologijas

Ši tema nagrinėja spausdintinę ir tradicinę žiniasklaidą ir transliaciją, o taip pat socialinę terpę ir naujas technologijas.

- Kokių veiksmų siūlytumėte imtis kovai su rasizmu naujose ir labiau tradicinėse žiniasklaidos formose?
- Kokie veiksmai, Jūsų manymu, padėtų transliuojamajai žiniasklaidai ir spaudai tapti dar labiau reprezentacinėmis visais lygmenimis visų Airijoje gyvenančių žmonių atžvilgiu?
- Kokius iššūkius rasizmo aspektu kelia naujos technologijos?

- Ar naujos technologijos siūlo kokias nors galimybes, kaip stiprinti kovą su rasizmu?
- Kokių veiksmų technologijų bendrovės turėtų imtis kovai su rasizmu?
- Kokį vaidmenį technologijų bendrovių reglamentavimas atliko kovoje su rasizmu?

3. Užimtumas, išsilavinimas, sveikata ir būstas

Tai pagrindinės ekonominio ir socialinio gyvenimo sritys, kuriose reikia imtis pagalbos priemonių, kad rasizmą patiriančios grupės visapusiškai integruotųsi ir dalyvautų bendruomenės gyvenime ir ūkinėje veikloje. Tai gali apimti kovą su rasizmu darbo vietoje; užtikrinant, kad viešosios paslaugos prieinamos ir suteikiamos visiems be išimties; kad egzistuoja priemonės kovai su nelygybe, suteikiama galimybė siekti ir įgyti išsilavinimą bei pasinaudoti sveikatos ir būsto paslaugomis.

- Kaip kova su rasizmu turėtų vykti ugdymo sektoriuje?
- Kaip mes galime užtikrinti visų vaikų lygybę siekiant ugdymo paslaugų?
- Kokių veiksmų reikėtų imtis sveikatos sektoriuje, kad sveikatos paslaugos būtų prieinamos visiems, nepaisant etninės kilmės?
- Kokios priemonės padėtų kovoti su rasizmu siekiant gauti būstą?
- Kokių iniciatyvų ir veiksmų reikėtų imtis kovai su rasizmu siekiant gauti darbą?
- Ar egzistuoja konkretūs darbo jėgos sektoriai, kuriuose kovai su rasizmu reikėtų imtis veiksmo pirmumo tvarka?
- Kokie mokymai ir papildoma pagalba galėtų padėti kovoje su rasizmu darbo vietoje?
- Kokias priemones būtų galima įgyvendinti užimtumo ir darbo rinkos įtraukties skatinimui, o taip pat esminių diskriminacijos priežasčių sprendimui?

4. Įtrauktis ir dalyvavimas

Ši tema nagrinėja, kokį vaidmenį gali atlikti ugdymo ir žinių kėlimas visais lygmenimis kovojant su rasistiniu požiūriu ir elgsena. Tai gali apimti priemones, kaip sustiprinti formalios ugdymo programos discipliną apie įvairovę ir diskriminaciją, performuluojant istoriją siekiant įtraukti grupes ir šiuo metu ignoruojamus aspektus, o taip pat suvokimo kėlimo visuomenėje iniciatyvas.

Šios temos mastu mes nustatysime, kokios kliūtys trukdo žmonėms iš etninių mažumų grupių dalyvauti demokratinėje politinėje veikloje bei vietiniuose ir nacionaliniuose rinkimuose.

Mes taip pat svarstysime prieigos prie vietos arba paslaugos, numatytos viešajam naudojimui, teises, kaip antai transportas, viešbučiai, restoranai, kavinės, teatrai, sporto aikštynai, parkai ir rekreaciniai patogumai.

- Kokios iniciatyvos, jūsų manymu, galėtų didinti visuomenės informuotumą apie rasinę diskriminaciją ir padėti kovoje su rasistiniais stereotipais?
- Kaip galėtume pašalinti nepakankamai atstovaujамų ir socialiai pažeidžiamų grupių socialinės įtraukties ir dalyvavimo kliūtis?
- Kaip galime užtikrinti, kad tie, kurie labiausia marginalizuoti, yra ypač įtraukiami?
- Kokios iniciatyvos padėtų užtikrinti, kad viešoji politika atsižvelgtų į sisteminį rasizmą, kurį patiria rasinės bendruomenės?
- Kokių veiksmų siūlytumėte imtis etninių mažumų grupių žmonių, dalyvaujančių ir besibalotiruojančių vietos ir nacionaliniuose rinkimuose, skaičiaus didinimui?
- Kokių veiksmų reikia užtikrinimui, kad politinės procedūros, procesai ir dalyvavimas yra antirasistinės?

- Kokio veiksmo reikia imtis rasizmo problemai sporte spręsti? Kokie teigiami veiksmai tai sustiprintų?
- Kokio veiksmo reikia imtis informuotumui apie rasizmą mene ir kultūroje didinti ir kovai su juo? Kokie teigiami veiksmai tai sustiprintų?
- Kokio veiksmo reikia imtis tarpkultūriniam įsitraukimui ir bendruomenės dalyvavimui skatinti?

Maloniai laukiame Jūsų nuomonės visais klausimais, kurie Jums atrodo aktualūs Nacionalinio veiksmų plano prieš rasizmą Airijai sudarymui. Galimai pravers ir toliau pateikiami bendrieji klausimai.

Bendrieji klausimai

- Ką įžvelgiate kaip svarbiausias problemas, su kuriomis susiduria mažumos?
- Kokios iniciatyvos, Jūsų nuomone, užpildytų duomenų rinkimo ir naudojimo spragas?
- Kaip Jūs įvertintumėte, kiek gerai veikia planas? Kas, Jūsų manymu, turėtų įsitraukti į plane rekomenduojamų veiksmų įgyvendinimą ir stebėseną?
- Pripažįstant, kad veiksmų planas apims daugumą klausimų, kokios yra dvi sritys, kurioms, manote, turėtų būti teikiamas ankstyvojo veiksmo prioritetas?
- Kas sudarys didžiausią skirtumą ilgalaikėje perspektyvoje?
- Ar rasizmo patirtis keičiasi priklausomai nuo žmogaus lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos arba šeimos ar civilinio statuso?
- Kaip rasizmo patirtis sąveikauja su neįgalumu?

**Dėl Nacionalinio veiksmų plano prieš rasizmą Airijoje.
Jūsų nuomonės padės sudaryti šį planą.
Dėkojame už buvimo šio svarbaus darbo dalimi.**